

YTTRANDE
2019-06-23

U2019/00304/UH
Dnr: BTH-1.4.1-0090-2019

Utbildningsdepartementet
u.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande avseende En långsiktig, samordnad och dialogbaserad styrning av högskolan

Bakgrund

Blekinge Tekniska Högskola (BTH) har givits möjligheten att yttra sig över betänkandet En långsiktig, samordnad och dialogbaserad styrning av högskolan (SOU 2019:6), ert diarienummer U2019/00304/UH.

Yttrande

Utredningens mål är att föreslå en idé för hur styrning och resurstilldelning ska ge ökade förutsättningar för hur lärosätena ska utveckla och nyttiggöra kunskap för en långsiktig samhällsutveckling. Den resurstilldelningsmodell som använts sedan mitten på 1990-talet har på flera sätt utgått från marknadsmetaforen som ideal med tydliga inslag av konkurrens och prestationskrav för ökad produktivitet och möjligen ökad effektivitet. I betänkandet antas en ny inriktning mot en ökad dialogbaserad och långsiktig styrning utifrån det enskilda lärosätets förutsättningar och det nationella behovet av högre utbildning och forskning. Lärosäten ges en större rådighet över resurser och den egna verksamheten vilket i sig ger möjligheter till lärosätesspecifika profileringar vilket välkomnas av BTH.

Lärosätets autonomi, långsiktiga förutsättningar och dialog

BTH stödjer utredningens ambition som redovisas om lärosätenas självständighet. Det är av avgörande betydelse för den långsiktiga samhällsutvecklingen att lärosätena kan säkerställa sin akademiska frihet. Ett stort egenansvar för lärosätena är en förutsättning för fortsatt hög kvalitet i utbildning och forskning över tid. I detta ligger lärosätets möjligheter att långsiktigt och strategiskt kunna planera verksamhetens innehåll och användandet av resurser. BTH välkomnar den föreslagna fyraåriga högskolepropositionen eftersom den innehåller både utbildning och forskning och ger ökade möjligheter för stabila planeringsförutsättningar och markerar på ett tydligt sätt sambandet mellan utbildning och forskning. BTH anser även att förslaget på en mer

omfattande dialog mellan lärosätet och regeringen är bra. Dialogen behöver dock utvecklas och ta sin utgångspunkt i lärosätets mål, strategier och särskilda förutsättningar. Väsentligt är att den utvecklade dialogen bli ses i ljuset av regleringsbrevet vilket i sig ger möjligheten för regeringen att kortsiktigt detaljstyra vilket skulle motverka tanken med en utvecklad dialog vars främsta syfte bör vara att för lärosätet öka den egna rådigheten över verksamheten.

Ett samlat basanslag och basanslaget för forskning

Med utredningens ambition att öka lärosätenas autonomi följer förslaget på ett samlat anslag som en naturlig komponent där lärosätena behöver ges en ökad flexibilitet för att på ett effektivare sätt kunna använda anslaget, vilket BTH stödjer. Övergången från dagens system med två anslag till det föreslagna med ett samlat anslag kräver vidare analyser hur detta ska beräknas och utformas. När det gäller framtida "prislappar" vill betona BTH vikten av att ett differentierat tilldelningssystem utifrån olika vetenskapsområden behålls. Detta är nödvändigt om lärosäten ska kunna utvecklas olika över tid, inte minst för de lärosäten som har en vilja till ökad profilering inom något vetenskapsområde. Att låta anslagstilldelningen bygga på en genomsnittligt beräknad "prislapp" skulle därmed ge en alltför konserverande effekt. BTH ser positivt på att helårsstudenter som grund för anslagstilldelningen ges en större vikt i framtiden. Detta skulle bli främja det livslånga lärandet där inhämtad ny kunskap inte alltid innebär att studenten examineras. Kurser med låg eller mycket låg genomströmning riskerar idag att ställas in på grund av ekonomiska skäl trots att de uppfattas som synnerligen nyttiga för de som läser den.

I linje med ambitionen att öka lärosätenas autonomi följer även behovet av ett ökat basanslag för forskning. Dagens system begränsar lärosätenas rådighet över forskningens inriktning då stora delar av anslaget viks åt externa finansiärers strategier genom krav på sam- och medfinansiering. Detta försvårar möjligheten till nödvändig forskningsanknytning i utbildningen och minskar förutsättningarna för lärosätets idé om forskningsinriktning. Därför blir betydelsen av ett ökat basanslag väsentligt. Dessutom måste forskningsandelen öka i det samlade anslaget när utbildningsuppdraget utökas i syfte att säkerställa forskningsanknytningen i utbildningen.

Avslutningsvis vill BTH ge en eloge till utredningsgruppens arbete, genomförande och i det förankringsarbete som skett under förslaget framtagande. Utöver ovanstående kommentarer ställer sig BTH bakom SUHF:s förslag till yttrande över ovan nämnda betänkande.

Ärendehantering

Beslut i ärendet har fattats av rektor Mats Viberg. Föredragande har Henrick Gyllberg, högskoledirektör, varit. I ärendets handläggning har även Ulrika Nilsson, kanslichef, deltagit.

Mats Viberg
Rektor